

4 De opzet en betekenis van een Euregionaal arbeidsmarktinformatiesysteem

Andries de Grip, Jasper van Loo, Udo Teunis

4.1 Inleiding

De zich steeds sterker manifesterende tekorten op de Nederlandse arbeidsmarkt leiden ertoe dat Duitse werklozen de laatste tijd steeds vaker in Nederland een baan proberen te krijgen. De situatie op de Duitse arbeidsmarkt is namelijk verschillend van die aan de Nederlandse zijde van de grens: de hoge werkloosheidscijfers in Duitsland contrasteren in sterke mate met de toenemende krapte in de verschillende segmenten van de arbeidsmarkt in Nederland.

Een vrij verkeer van personen is een belangrijke voorwaarde voor de totstandkoming van een geïntegreerd Europa. Een onbelemmerde mobiliteit van arbeidskrachten vereist een grote mate van transparantie van de arbeidsmarkt in de lidstaten van de Europese Unie. De totstandkoming van de economische en Monetaire Unie (EMU) zal het belang van een geïntegreerde Europese arbeidsmarkt nog versterken. Macro-economische onevenwichtigheden in bepaalde lidstaten kunnen dan immers niet meer door wisselkoersaanpassingen worden opgevangen. Arbeidsmobiliteit vanuit landen met een hoge werkloosheid naar lidstaten met een lage werkloosheid zal in een dergelijke situatie een belangrijke rol moeten spelen om de ontstane macro-economische onevenwichtigheid te doen verdwijnen.

Vooraf voor de integratie van de arbeidsmarkt in de grensregio's is het van groot belang te beschikken over betrouwbare arbeidsmarktinformatie over de regio's aan de andere kant van de landsgrenzen. De arbeidsmarkt in zulke regio's heeft doorgaans een kleinere schaal dan regio's die verder van de landsgrenzen verwijderd liggen, waardoor er veelal een minder goede aansluiting tussen de verschillende soorten vragers naar en aanbieders van arbeid plaatsvindt. Naarmate de grensoverschrijdende mobiliteit op de arbeidsmarkt en in het onderwijsstelsel belangrijker wordt, neemt het belang van betrouwbare informatie toe.

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op het Euregionale Arbeidsmarktinformatiesysteem zoals dat onlangs voor het eerst is opgezet voor de Euregio Maas-Rijn.¹ Daarbij zal er op een aantal aspecten worden ingegaan. Na een korte inleiding over de Euregio Maas-Rijn in paragraaf 4.2, zal het proces van de opzet van een regionaal arbeidsmarktinformatiesysteem in paragraaf 4.3 aan de orde komen. In dat kader zullen ook enkele concrete problemen die optraden bij de opzet van het arbeidsmarktinformatiesysteem voor de Euregio Maas-Rijn de

revue passeren. Paragraaf 4.4 gaat in op het *beeld* dat uit de eerste versie van het arbeidsmarktinformatiesysteem over de arbeidsmarkt in de Euregio naar voren komt. Daarna komt in paragraaf 4.5 de *betekenis* van grensoverschrijdende arbeidsmarktinformatie aan de orde. Daarbij zal niet alleen worden ingegaan op de informatieve waarde van het *Overzicht onderwijs-arbeidsmarkt Euregio Maas-Rijn* maar ook op de voorbeeldfunctie voor andere regio's. Paragraaf 4.6 sluit het hoofdstuk af met enkele conclusies.

4.2 De Euregio Maas-Rijn

De Euregio Maas-Rijn bestaat uit regio's van een drietal landen en omvat eveneens drie taalgebieden. Op basis van die landen en taalgebieden wordt in het algemeen een indeling in vijf Euregiodelen gehanteerd: De Regio Aken, dat de gebieden Aken, Düren, Heinsberg en Euskirchen omvat (Duitsland), Zuid-Limburg (Nederland), Belgisch Limburg, de provincie Luik en de Duitstalige Gemeenschap in België.

De Euregio Maas-Rijn is een gebied met een geschiedenis van grote problemen op economisch en sociaal vlak, maar ook een gebied met een groot potentieel voor verdere economische ontwikkeling. Een deel van de Euregio heeft een landelijk karakter, maar er liggen ook enkele van de oudste industriële zones in deze contreien, zoals rond Luik en Maastricht. In alle delen van de Euregio hebben de diverse vormen van mijnbouw en delfstoffenwinning een groot stempel gedrukt op de structuur van de werkgelegenheid, het patroon van stedelijke ontwikkeling en het landschap. Het zijn juist de sectoren van bedrijvigheid die in de Euregio traditioneel sterk vertegenwoordigd waren, de zware industrie en mijnbouw, die in de afgelopen decennia onder grote druk kwamen te staan. De mijnbouw is vrijwel verdwenen, de zware industrie sterk achteruit gegaan. De neergang van deze sectoren heeft een spoor van werkloosheid en daaraan gerelateerde sociale problematiek achtergelaten. Mede door de eenzijdige samenstelling van de beroepsbevolking kwam de ontwikkeling van vervangende werkgelegenheid niet onmiddellijk op gang.

Inmiddels ontwikkelen verschillende Euregiodelen zich voorspoedig. Voor sommige regio's kan zelfs niet of nauwelijks meer van een achterstandssituatie worden gesproken. Deze ontwikkeling is mede tot stand gekomen door de gerichte en planmatige inzet van overheidsmiddelen in het kader van de diverse reconversie-programma's. De ontwikkelingsmaatschappijen hebben daarbij een belangrijke rol gespeeld.

Een belangrijk aspect van deze ontwikkeling dat ook van groot belang is voor de toekomstige ontwikkeling, is de positie van de verschillende regio's als grensregio. Traditioneel was de positie als perifeer gebied een nadeel in de economische en sociale ontwikkeling. Door het wegvallen van de binnengrenzen in de Europese Unie en de algemene tendens tot internationalisering van de economie kan dit nadeel in een voordeel veranderen. Binnen het Euregionale kader zouden aangrenzende perifere gebieden binnen de grenzen van hun eigen land zich

daardoor kunnen ontwikkelen tot een belangrijke economische regio binnen de EU. De vorming van de Euregio Maas-Rijn is mede bedoeld om de ontwikkelingsmogelijkheden van een internationale oriëntatie van de Euregiodelen optimaal te benutten en zo bij te dragen aan het inlopen en verdwijnen van de in het verleden opgelopen achterstanden.

Een goed functionerende arbeidsmarkt is een voorwaarde voor deze ontwikkeling. Een optimale aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht, is hierbij van groot belang. Door hun ligging heeft de arbeidsmarkt in de afzonderlijke grensregio's vaak een veel kleinere schaal dan in de regio's die verder van de landsgrenzen verwijderd liggen. Door deze schaalnadelen is er mogelijk een minder goede aansluiting tussen de verschillende soorten vragers en aanbieders op de arbeidsmarkt. Wat dat betreft is het kenmerkend dat er in alle deelregio's sprake is van een aanzienlijk grotere pendel met en mobiliteit naar de aangrenzende gebieden binnen de eigen landsgrens dan de arbeidsmobiliteit over de landsgrenzen heen, ook al gaat het in het laatste geval doorgaans om een feitelijk veel geringere geografische afstand.

Een goede informatievoorziening over de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt kan sterk bijdragen aan een betere werking van de arbeidsmarkt. Zowel de marktpartijen als de intermediaire organisaties en betrokken overheden kunnen op basis van betrouwbare Euregionale arbeidsmarktinformatie komen tot een meer optimale besluitvorming. Dit geldt vanzelfsprekend vooral als, zoals in de inleiding van het hoofdstuk wordt geschetst, er aanzienlijke verschillen zijn in de arbeidsmarktsituatie in de deelregio's.

4.3 Opzet van het Euregionale informatiesysteem

In deze paragraaf zal worden ingegaan op de opzet van het arbeidsmarkt-informatiesysteem voor de Euregio Maas-Rijn. Daarbij zal vooral ook worden ingegaan op de keuzen die gemaakt moesten worden in het ontwikkelingsproces van het informatiesysteem en de problemen die zich hierbij voordeden.

De opzet van een nieuwe informatiesysteem vergt in de eerste plaats een grondige inventarisatie van mogelijke databronnen. Dit geldt nog in sterkere mate voor de opzet van een grensoverschrijdend informatiesysteem. In een dergelijk systeem is de verzameling van de benodigde gegevens namelijk veel moeilijker dan bij een nationaal informatiesysteem. Daarvoor zijn drie redenen aan te voeren:

- Allereerst is er sprake van data uit verschillende landen. Met name daardoor ontstaan er problemen ten aanzien van de vergelijkbaarheid van definities van werkloosheid, vacatures en andere relevante grootheden en met classificaties en aggregatieniveaus van bedrijfssectoren, beroepsgroepen, opleidingstypen en andere;
- Daarnaast is de vereiste arbeidsmarktinformatie niet in alle landen in dezelfde mate op het gewenste regionale niveau beschikbaar;

- Tenslotte is het vaak moeilijk de beschikbare data uit het buitenland op de juiste manier te interpreteren.

Om de mogelijkheden voor de invulling van een Euregionaal informatiesysteem goed te kunnen traceren, werd besloten dat het informatiesysteem een stelsel van indicatoren zou moeten worden, dat voor elk van de Euregiodelen zo goed mogelijk in beeld zou worden gebracht. Het begrip indicator is daarbij vrij ruim gedefinieerd, namelijk als een enkelvoudig of samengesteld gegeven dat een bepaald facet van de arbeidsmarkt of de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt belicht. Iedere indicator heeft een duidelijk eigen functie, die door zijn plaats binnen de structuur van het Euregionale informatiesysteem en door vorm en naamgeving duidelijk is. Daarnaast zijn er indicatoren met de functie van achtergrondinformatie, nodig voor de juiste interpretatie van de andere indicatoren. De indicatoren zijn concreet uitgewerkt in de vorm van tabellen, grafische representaties en/of kwalitatieve beschrijvingen volgens een vast stramien. In totaal zijn er vijf hoofdgroepen van indicatoren onderscheiden:

- indicatoren die betrekking hebben op de structuur van de bevolking;
- indicatoren die de macro-economische achtergrond belichten;
- indicatoren met betrekking tot de structuur van de beroepsbevolking;
- arbeidsmarkt-indicatoren;
- indicatoren die de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt belichten.

Indicatoren die ten doel hebben bepaalde kenmerken van de arbeidsmarkt of de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in de diverse Euregiogebieden tegen elkaar af te zetten, hebben vanzelfsprekend de meeste waarde wanneer ze perfect vergelijkbaar zijn. Dat houdt in dat de gegevens die aan de indicatoren ten grondslag liggen op dezelfde manier verzameld en op grond van dezelfde definities beschikbaar moeten zijn. Het is echter duidelijk dat in de huidige situatie bij de opzet van een Euregionaal arbeidsmarktinformatiesysteem de vergelijkbaarheid van de beschikbare gegevens niet optimaal kan zijn. Om toch een zo volledig mogelijk beeld te verkrijgen van de beschikbare arbeidsmarktinformatie is als uitgangspunt gehanteerd dat niet de vergelijkbaarheid maar de *volledigheid* van de gegevens voor de verschillende Euregiodelen de eerste prioriteit zou krijgen. Op deze wijze zouden bovendien de knelpunten ten aanzien van de vergelijkbaarheid in beeld kunnen worden gebracht.

Naast de problemen met de beschikbaarheid van bepaalde regionale gegevens, bleek het in een aantal gevallen ook erg moeilijk de in principe beschikbare arbeidsmarktinformatie in handen te krijgen. Bovendien is het vaak moeilijk de gegevens uit de niet-Nederlandse delen van de Euregio op de juiste manier te interpreteren. Om deze problemen het hoofd te kunnen bieden werd er een initiatiefgroep opgericht, die bestond uit een aantal organisaties uit de Euregio die direct baat hebben bij een goede informatievoorziening met betrekking tot de arbeidsmarkt in de andere Euregiodelen. Deze initiatiefgroep had zowel leden uit de verschillende arbeidsvoorzieningsorganisaties als organisaties die werken aan een regionaal arbeidsmarktinformatiesysteem.

Deze initiatiefgroep is onmisbaar voor het project gebleken. De taak van de verschillende participerende organisaties bleef niet alleen beperkt tot het leveren van gegevens die ze zelf in huis hadden (zoals bijvoorbeeld de data met betrekking tot werklozen en vacatures van de arbeidsvoorzieningsorganisaties). Minstens zo belangrijk was de intermediaire rol die ze konden spelen bij het verkrijgen van regionale gegevens van de nationale statistische instellingen. Daarnaast kon de expertise op het gebied van nationale definities van bepaalde indicatoren benut worden om de problemen op het gebied van de vergelijkbaarheid te signaleren en, waar mogelijk, te verminderen.

Ondanks de inspanningen van de initiatiefgroep bleef er een aantal hiaten in de gewenste data. Daarom werd besloten een deel van de benodigde gegevens via twee andere organisaties te genereren. Voor het Duitse deel van de Euregio werd vooral gebruik gemaakt van het regionale statistische bureau; voor de Belgische Euregiodelen werd de expertise van het Steunpunt WAV aangesproken.

4.4 De arbeidsmarktsituatie in de Euregio Maas-Rijn

Uit de gegenereerde arbeidsmarktinformatie komt duidelijk naar voren dat de arbeidsmarkt in de Euregio Maas-Rijn nog weinig geïntegreerd is. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de sterk uiteenlopende werkloosheidspercentages in de grote steden in de Euregio, zoals die gemeten werden in mei 1996. In Luik bijvoorbeeld is meer dan twintig procent van de beroepsbevolking werkloos. Ook in Maastricht en Heerlen is de werkloosheid relatief hoog. In Hasselt bedraagt het werkloosheidspercentage daarentegen slechts 8,5%. In tabel 4.1 wordt een overzicht gegeven van de werkloosheidspercentages in een aantal steden in de Euregio.

Tabel 4.1 Werkloosheidspercentages in enkele (grote) steden in de Euregio, mei 1996

Stad	Werkloosheids-%
Maastricht	17,4
Heerlen	18,5
Genk	17,4
Hasselt	8,5
Liège	21,3
Eupen	7,1
Sankt Vith	3,5
Aachen	14,2

Ook ten aanzien van de samenstelling van de bevolking in de Euregio Maas-Rijn zijn er verschillen tussen de verschillende deelregio's. Zo is in de Regio Aken de 'ontgroening' (het percentage 0-24 jarigen) van de bevolking sterker voortgeschreden dan in de andere delen van de Euregio, terwijl de groep van 45 jaar en ouder in deze regio relatief groot is. In Belgisch Limburg is deze laatstgenoemde groep juist relatief klein.

Er zijn ook grote verschillen in het aandeel van de allochtone bevolking in de diverse Euregiodelen. Zo is in Zuid-Limburg 5,4% van de bevolking allochtoon, terwijl het aandeel allochtonen in de Duitstalige Gemeenschap ruim 15% bedraagt. Ook tussen de grotere steden in de Euregio zijn er op dit punt opvallende verschillen. Het is markant dat deze verschillen ook erg groot zijn wanneer het gaat om min of meer vergelijkbare steden in hetzelfde Euregiogebied. Een goed voorbeeld op dit punt vormen twee steden in Belgisch Limburg: Uit het onderzoek blijkt dat het aandeel van de niet-autochtone bevolking in Genk met 24% ruim zes keer zo groot is als het aandeel van allochtonen in Hasselt.

In de sectorale verdeling van de werkgelegenheid bestaan er ook verschillen tussen de diverse Euregiodelen. In de provincie Luik bijvoorbeeld speelt de dienstensector een belangrijkere rol dan in Belgisch Limburg, waar het werkgelegenheidsaandeel van de industrie en bouwnijverheid groter is. De sectorale verdeling van de werkgelegenheid wordt, zoals verwacht mag worden, weerspiegeld in de aandelen van bepaalde beroepsgroepen in de werkzame bevolking.

Ook de verdeling van geregistreerde werklozen naar beroepscategorie en opleidingsniveau verschilt tussen de diverse Euregiodelen. Toch zijn enkele overeenkomsten te bespeuren. Zo is het aandeel van de beroepscategorie 'metaal' bij de geregistreerde werkloze mannen in alle Euregiodelen hoog. Bij de geregistreerde vrouwelijke werklozen is daarentegen in de meeste Euregiodelen het aandeel van de kantoorberoepen hoog. Wanneer de geregistreerde werkloosheid naar opleidingsniveau wordt bekeken, blijkt dat in het algemeen de verschillen tussen de diverse Euregiodelen overheersen. Zo is het aandeel van werklozen met alleen basisonderwijs in de provincie Luik en in Belgisch Limburg groter dan in Zuid-Limburg en de Regio Aken. Daarentegen is het aandeel van werklozen met een universitaire opleiding in de regio's Zuid-Limburg en Aken groter dan in de andere Euregiodelen.

Op andere terreinen is er een meer parallelle ontwikkeling te bespeuren. De ontwikkeling van het bruto regionaal product (BRP) bijvoorbeeld volgt de laatste jaren in alle Euregiodelen een min of meer gelijk patroon. In alle deelregio's is er namelijk sprake van een geringe groei van het BRP over de periode 1985-1992 en een kleine teruggang in 1993. De groei van het BRP per sector voor de verschillende Euregiodelen komt aan de orde in tabel 4.2.

Uit de tabel blijkt dat ook de groei van het BRP per sector weinig verschilt tussen de Euregiodelen. 'Industrie en bouw' is een krimpsector. De dienstensector en de sector 'bankdiensten' zijn groeisectoren.

4.5 De betekenis van een arbeidsmarkt-informatiesysteem voor de Euregio Maas-Rijn

Om een beeld te kunnen vormen van de betekenis van een Euregionaal arbeidsmarkt-informatiesysteem zal in deze paragraaf allereerst ingegaan worden op de

vraag wie belang heeft bij een dergelijk informatiesysteem. Daarna wordt ingegaan op de betekenis van het informatiesysteem van de Euregio Maas-Rijn voor de ontwikkeling van soortgelijke informatie in andere grensregio's.

Tabel 4.2 Groei van het bruto regionaal product per sector, 1988-1993 en 1992-1993, per Euregiodeel

Sector	Zuid-Limburg		Provincie Luik		Belg. Limburg		Duitst. Gem.		Regio Aken	
	88-93	92-93	88-93	92-93	88-93	92-93	88-93	92-93	88-93	92-93
Landbouw/bosbouw/visserij	+	0	+	++	++	++	*	*	--	--
Industrie en bouw	--	--	+	-	-	--	*	*	-	--
Diensten	++	0	+	-	+	0	*	*	++	++
Bankdiensten	+	++	++	++	++	++	*	*	*	*

- = daling met meer dan 3% - = daling tussen 1 en 3% 0 = verandering tussen -1% en 1%

+ = stijging tussen 1% en 3% ++ = stijging met meer dan 3%

* = niet beschikbaar

Doelgroepen van het Euregionale informatiesysteem

Het arbeidsmarktinformatiesysteem voor de Euregio Maas-Rijn is in eerste instantie vooral bedoeld ter ondersteuning van de beslissingen of werkprocessen van actoren die direct of indirect een rol spelen bij het allocatieproces op de arbeidsmarkt in de Euregio Maas-Rijn. Daarbij is er vanzelfsprekend sprake van verschillende gebruiksdoelen. De volgende typen organisaties zouden profijt van het informatiesysteem kunnen hebben:

- *De arbeidsvoorzieningsorganisaties.* Hierbij kan in eerste instantie gedacht worden aan de beleidsondersteunende functie die het informatiesysteem zou kunnen hebben. Daarnaast kan een informatiesysteem grensoverschrijdende mogelijkheden ten aanzien van scholingsbeleid en plaatsingsmogelijkheden over de grens signaleren. Door de informatievoorziening in grensregio's te verbeteren kan door de tussenkomst van de arbeidsvoorzieningsorganisaties de werking van de arbeidsmarkt in dergelijke gebieden verbeterd worden;
- *Organisaties op het gebied van studie- en beroepskeuzevoorlichting.* Voor dit soort organisaties is vooral de informatie die de voorlichting, advisering en begeleiding bij de keuze van beroepsgerichte opleidingen ondersteunt van belang. Het gaat dan met name om informatie over studie- en arbeidsmogelijkheden in omliggende delen van de Euregio;
- *Organisaties op sociaal-economisch gebied.* Bij deze organisaties, waarbij met name de Kamers van Koophandel en sector-organisaties bedoeld worden, kan de Euregionale arbeidsmarktinformatie vooral dienen ter ondersteuning van het economisch structuurbeleid;
- *Onderwijsinstellingen en -autoriteiten.* Grensoverschrijdende arbeidsmarktinformatie kan sterk ondersteunend werken bij het ontwerpen en plannen van

opleidingen waarvan de inhoud mede is vormgegeven met het oog op de mogelijkheden die de grensoverschrijdende arbeidsmarkt biedt. Momenteel worden er zowel op het niveau van het beroepsonderwijs als ook op universitair niveau initiatieven tot de oprichting van grensoverschrijdende opleidingstrajecten uitgewerkt;

- *Werkgevers.* Het werven over de grens wordt vooral in tijden van een krappe arbeidsmarkt in eigen land een aantrekkelijke optie voor werkgevers. Daarbij is het van belang dat de beschikbaarheid van de voor bedrijven aantrekkelijke werknemers in de omliggende regio's op een verantwoorde manier in beeld wordt gebracht. Juist op dat punt kan een grensoverschrijdend informatie-systeem een belangrijke rol vervullen;
- *Overheden.* Bij de ondersteuning en de evaluatie van het regionale economische structuurbeleid is het van belang dat vergelijkende informatie over Euregiodelen in voldoende mate beschikbaar is. Ook de afstemming van dit beleid tussen de verschillende grensregio's kan met behulp van betrouwbare informatie beter gestalte gegeven worden;
- *Publieke functie.* Aangezien grensoverschrijdende tendensen, ook in het kader van de Europese integratieprocessen, steeds meer merkbaar worden, is het belangrijk dat de bewoners in de verschillende deelregio's hierover goed geïnformeerd worden. Ook op dat vlak kunnen grensoverschrijdende informatiesystemen duidelijk een belangrijke functie hebben.

De betekenis voor andere Euregio's

De opzet van een Euregionaal informatiesysteem voor de Euregio Maas-Rijn is echter niet alleen van belang voor de Euregio zelf. Het overzicht kan ook handvaten bieden voor hoe in de toekomst gelijksoortige informatiesystemen voor andere grensregio's vormgegeven kunnen worden. Daarbij kunnen vooral de gehanteerde uitgangspunten en de organisatorische opzet een waardevol startpunt zijn voor het onderzoek in deze regio's.

Een eerste belangrijk uitgangspunt bij het onderzoek voor de Euregio Maas-Rijn was het loslaten van het streven naar volledig vergelijkbare gegevens. Dat heeft, zoals ook al eerder aan de orde kwam, het voordeel dat alle beschikbare informatie, ondanks eventuele onvolkomenheden in de vergelijkbaarheid, gebruikt kan worden. Er is overigens nog een bijkomend voordeel. Het analyseren van niet geheel vergelijkbare gegevens brengt de knelpunten ten aanzien van de vergelijkbaarheid op een effectieve manier in beeld. Bovendien komen de lacunes in de benodigde informatie in bepaalde deelregio's hierdoor expliciet aan het licht. Dit kan een prikkel vormen voor het verbeteren van de beschikbaarheid van regionale arbeidsmarktinformatie.

Het tweede belangrijke uitgangspunt bij de ontwikkeling van het Euregionale arbeidsmarktinformatiesysteem was het oprichten van een samenwerkingsverband van organisaties die de Euregio Maas-Rijn geheel of gedeeltelijk als werkterrein hebben. Dat heeft het voordeel dat de betrokken organisaties ook een eigen belang hebben bij de opzet van het informatiesysteem. De rol van de organisaties hoeft overigens niet alleen te bestaan uit het leveren van de eigen data. Zoals duidelijk uit het Euregioproject is gebleken, kunnen de betrokken organisaties

ook een intermediaire rol spelen bij het verkrijgen van regionale gegevens van de nationale statistische bureaus en ondersteuning bieden bij de interpretatieproblemen die kunnen optreden bij het gebruik van bepaalde data.

4.6 Conclusies

Een vrij verkeer van personen is een belangrijke voorwaarde voor de totstandkoming van een geïntegreerd Europa en vereist een grote mate van transparantie van de arbeidsmarkt in de lidstaten van de Europese Unie. Vooral voor de integratie van de arbeidsmarkt in de grensregio's is het van groot belang te beschikken over betrouwbare arbeidsmarktinformatie over de regio's aan de andere kant van de landsgrenzen.

In het voorgaande is ingegaan op de ontwikkeling en de betekenis van een arbeidsinformatiesysteem voor de Euregio Maas-Rijn. Daarnaast zijn enkele concrete uitkomsten van het informatiesysteem besproken.

Wat de ontwikkeling van het informatiesysteem betreft kan gesteld worden dat de manier van werken, die zich met name kenmerkt door de opzet van een initiatiefgroep en het loslaten van het streven naar volledig vergelijkbare gegevens, erg goed heeft gewerkt. De specifieke problemen die optreden wanneer een internationaal informatiesysteem wordt opgezet, zoals bijvoorbeeld de beschikbaarheid en de interpreteerbaarheid van bepaalde data, konden op een effectieve wijze het hoofd worden geboden.

Er is een aantal potentiële doelgroepen voor het Euregionale informatiesysteem te onderscheiden. Het gaat hier om organisaties op het gebied van de arbeidsvoorziening, scholingsinstanties, werkgevers, organisaties op sociaal economisch gebied, overheden en het publiek. Daarnaast kan het systeem een waardevolle voorbeeldfunctie vervullen bij de opzet van informatiesystemen voor andere grensregio's.

De belangrijkste conclusie die uit de voor de Euregio gegenereerde indicatoren kan worden getrokken, is dat de arbeidsmarkt in de Euregio Maas-Rijn nog weinig geïntegreerd is. Er is weliswaar een aantal overeenkomsten, maar in het algemeen overheersen de verschillen tussen de onderscheiden deelregio's. Wel volgt de ontwikkeling van het bruto regionaal product in de vijf deelregio's de laatste jaren een min of meer gelijk patroon. Daarentegen zijn er op andere vlakken belangrijke verschillen te bespeuren. Het gaat daarbij dan vooral om verschillen in demografische kenmerken van de bevolking, de sectorale spreiding van de werkgelegenheid, de werkloosheidspercentages in grote steden en de spreiding van de werkloosheid van beroepsgroepen en opleidingsniveaus.

Noot

- 1 Zie *Overzicht onderwijs-arbeidsmarkt Euregio Maas-Rijn*, Arbeidsmarktobservatorium Genk, Arbeidsmarkt Beobachtungsstelle Ostbelgien Sankt Vith, FOREM Liège, Landesarbeitsamt

Literatuur

- Dam, J.W. van & Heijke, J.A.M. (1992). Naar een Euregionale Arbeidsmarkt Maas-Rijn. *Economisch Statistische Berichten* 77, nr. 3853, 1 april 1992, pp. 321-324.
- Grip, A. de, Loo, J. van & Teunis, U. (1997). Grensoverschrijdend of grensverleggend, Overzicht onderwijs-arbeidsmarkt Euregio Maas-Rijn. *Nieuwsbrief van het Steunpunt WAV* 7, nr. 1-2, april 1997, Leuven, pp. 207-210.
- Loo, J. van, Grip, A. de & Teunis, U. Erfahrungen mit einem grenzüberschreitenden Arbeitsmarktprojekt in der Euregio Maas-Rhein. In P. de Gijsel, M. Janssen, H.-J. Wenzel & M. Woltering (Red.), *Strukturen und Probleme grenzüberschreitender Arbeitsmärkte*, OSG-Materialien, nr. 37, pp. 55-63.
- "Lawine van Duitse werklozen op komst", NRC-Handelsblad, 12 maart 1998.
- OCenW. (1997). *Onbegrensd talent, internationalisering van onderwijs*, april 1997, pp. 9-10. Zoetermeer: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.
- Overzicht onderwijs-arbeidsmarkt Euregio Maas-Rijn*, Arbeidsmarktobservatorium Genk, Arbeidsmarkt Beobachtungsstelle Ostbelgien Sankt Vith, FOREM Liège, Landesarbeitsamt Düsseldorf, Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, ROA-R-1996/13, Maastricht, 1996.
- Teunis, U. (1996). *De ontwikkeling van een Euregionaal informatiesysteem onderwijs-arbeidsmarkt voor de Euregio Maas-Rijn*, ROA-W-1996/7, Maastricht.